

A gaita gallega, Xoán Manuel Pintos

Pedro Luces xa conta contos

Neste mesmo tempo, digo, en que para moito se facía a vista gorda por moitos que lonxe de cortar cultivaban as maceiras de Sodoma, neste mesmo tempo, repito, facendo a súa terceira foliada no Burgo pequeno, fronte ao cruceiro á vista de Pontevedra, o gaiteiro lle dicía a Pedro Luces:

Que andas aí fochicando no vade tamborileiro? –Señor no revuelvo nada, que con gusto estoy leyendo 5 Y tomando mis apuntes Para entender el gallego, Que a fe que me va gustando Cuanto mas en él progreso. Usted ya me tiene dicho 10 Que no se perdone medio De adelantar acopiando Lo mejor y más selecto. [...] –Pois logo xa que estudas Dime pouco máis ou menos 15 Que idea vas ti formando Deste idioma galego? –Señor, a mi me parece Que es inmediato dialecto Del latín y que conserva 20 Muchos vocablos enteros [...] Lo encuentro fácil y dulce Sonoro, fuerte y muy lleno, Abundante y trabajado Será mejor que el más bueno. 25 –Se pensas ti con esos ditos, Falar só de cumprimento, Fai de conta que a cen “tis” Doulles eu moi pouco creto.	A verdade está no seu punto 30 E son capaz de fendelo: O que diga que este idioma Non é tan bo coma o primeiro. –Señor, por lo más sagrado, Le juro que soy sincero 35 Y que dije francamente Lo que alcanzo y lo que siento. –Pero vamos, a ti gústache? Afaste a falar galego? Botarás un carto a espadas 40 Para dar as probas diso? –Hablo poco, sin embargo de que lo bastante entiendo; Pero por dar a V. gusto Diré aunque mal por ejemplo: 45 E chichirico carrizo! Chichirico teño dito, E chichirico repito Mais que me fagan feitizo, Que ás bruxas tamén lles atizo, 50 E de aquí mesmo lles fito, E o seu coiro maldito Lles chamusco cun tizón

- Se non din de corazón
Que o galego é chichirico. [...]
- 55 –Vaia vaia que aínda moitos
Aquí nados con enxeño
Tomaran eles gabarse
Do que o meu tamborileiro.
Sigue sigue con coidado
- 60 Parando mentes atento
Nas leccións que non es rudo
Se queres sacar proveito.
E dime, ti agora lías,
Escribías ou o tempo
- 65 Perdías esborrachando
Coa pluma do meu tinteiro? [...]
–Si señor: agora mesmo
Lo digo señor Gaitero.
Ahí va:
- 70 Indo unha vez polo monte
De cachaperna a cabalo
Un home cabo dun valo
Parouse detrás dun con
Dous cadelos escoitando
- 75 Un da vila, outro da aldea
Que despois dunha pelexa
Trabaran conversación.
Ti xa perdiches os fumes,
Dicía o can de palleiro
- 80 Fixécheste un mariqueiro
- Sen forza para ladrar
Xa morder ti ben non podes
Con tal podrico nos dentes.
Inda no pan teño mentes,
85 Seica non podes chanchar.
Vai para a vila correndo,
Cata non volvas á aldea
Porque da vosa relea
Pensámonos desfacer,
90 Pois nados para xoguetes
De señores aburridos,
Da nosa especie fuxidos
Non nos podes xa porter.
Ti non sabes que nosoutros,
95 O can da vila dicía,
Logramos da policía
Da xente de sociedade?
Que entre señores nacemos,
Con señores nos criamos
100 E tamén participamos
Da súa necesidá?
Imitámoslles en todo:
Na misa estamos ladrando,
Dando voltas e ruando
105 Coas cadelas que alí están.
Se hai música, Deus me dera!
A compás alí ouveamos,
Adiante e atrás andamos

- Facendo o que as xentes fan. [...]
- 110 Maloutáns, e furabolos,
Almallos, e furabolos,
Lacazáns, e mais lareiros,
Moito fino lampantín
Da aldea, mazabarrigas,
- 115 Marráns, e arrocheiros,
Talludos, e farfulleiros.
E mais tanto palanquín!
- Anque non son curioso,
Moito o saber me regala
- 120 Cando poidas ven e fala
O outro can replicou,
Mais agora para a vila
Vaite logo, mal pecado,
A comer o pan roubado
- 125 Con quen te desnaturou.
O home que de a cabalo
- Detrás do con escoitaba
O que cada can falaba
escribía nun papel,
- 130 e cando os cans se partiron
Os respectivos lugares
A espora cos calcañares
Espetou no coiro del.
- Ya dije lo que he estudiado
- 135 Mejor que los mandamientos.
Que tal, me ha faltado algo
Señor Gaitero en el cuento?
–Mira, como así deprendas
Asegúroche que co tempo
- 140 Podes poñer unha escola
Para ensinar o galego.
E será de ver na patria
Dos Feixós e dos Sarmentos,
Que o que non fan os patricios,
- 145 O fagan os forasteiros.